

News LETTER

ŠTEVILKA 10 – MAREC 2026

55 let pozneje

Več o našem projektu:

www.expectart.eu/sl/

Ta projekt je prejel finančna sredstva iz programa Evropske unije v okviru sporazuma pod številko 101132662. Izražena mnenja in stališča so zgolj stališča in mnenja avtorjev, in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za raziskave (REA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti REA.

Ob koncu leta 2025 se je drugič sestel nemški nacionalni svetovalni odbor. Srečanje je potekalo v Karlsruhe Kinemathek, kar je omogočilo edinstveno umetniško in navdihujoče vzdušje, kakršnega lahko ponudijo le kulturne ustanove – kot je kino. Namen srečanj nacionalnih svetovalnih odborov je pridobiti dodatne informacije skozi perspektive različnih deležnikov in s tem poglobiti ugotovitve raziskovalcev in kulturnih partnerjev. To zajema tudi priložnosti in izzive ob vključevanju kritične kulturne pismenosti (KKP) v šole in lokalne skupnosti. Srečanja se je udeležila interdisciplinarna ekipa kulturnikov, raziskovalcev, članov šolske skupnosti, študentov in študentk ter učiteljev.

Osrednji namen posveta je bila odprta razprava, ki je ponudila različne iztočnice: z vidika številnih perspektiv udeležencev in udeleženk so se pogovarjali, kdaj je lahko projekt, kot je EXPECT_Art, uspešen in kaj si od njega obetajo deležniki.

Uvodna dejavnost, *marbles* (frnikole), je bila na prvi pogled videti kot kaotično čečkanje. Kmalu pa se je izkazalo, da gre za izkušanje bližine in razdalje, za izražanje, ocenjevanje in delitev prostora ter vidnosti, (ne) namensko interakcijo in stalno prilagajanje vedno spreminjajočim se okoliščinam. Na kratko - KKP v akciji!

Pozneje so si udeleženci in udeleženke ogledali še izsek iz dokumentarca „Film Hour 23“. Leta 1968 je režiser Edgar Reitz spodbudil učenke dekliske šole v Münchnu, da se izrazijo skozi lastne kratke filme. 55 let pozneje (leta 2023, iz česar izhaja naslov filma) se nastopajoče, zdaj stare približno 70 let, ponovno srečajo in podoživijo, kako je to ustvarjalno delo oblikovalo njihova življenja. Podobno metoda se uporablja pri projektu EXPECT_Art, zato se zdi verjetno, da se bomo ponovno srečali 6. novembra 2080 (55 let od zdaj): zabeležite si datum!

Predhodno znanje skozi snov: utelešen pristop h KKP

Pri projektu EXPECT_Art je umetnica in učiteljica iz partnerske organizacije EART z učenkami in učenci 5. razreda javne šole v Barceloni pri naravoslovju raziskovala materiale. Pouk se je začel s hipotezami o tem, katerih 12 materialov bi bilo primernih za čelado za zaščito pred padcem s kolesa.

EART učiteljica se je pridružila naravoslovnemu projektu, vendar je predlagala drugačen pristop od dosedanjega: kaj, če bi materiale preučevali tudi skozi njihov življenjski krog? Od izvora (pridobitev) do rasti (proizvodnja) in do njihove smrti (recikliranje ali odlaganje), z namenom, da bi spodbudili etično in ekološko ozaveščenost o materialni kulturi v sodobni družbi. Tako je prišlo do soglasne spremembe fokusa učnega načrta in raziskovanje se je pričelo.

S pomočjo računalnikov so učenci in učenke začeli zbirati podatke in risati materiale skozi njihove faze. Čeprav je ta dejavnost

obrodila zanimive ugotovitve, pa je EART učiteljica poskrbela tudi za dejanske predmete, ki jih je zbrala in prinesla v razred, da bi spodbudila zaznavna čutila učencev in učenk. Vključeni so bili številni materiali, ki so vzbudili tudi osebne in družinske pripovedi, saj je razred v njih prepoznal sebe in svoja doživljanja v odnosu do predmetov, snovi in geografij.

Pouk se je zaključil z izdelavo skupne vizualne ponazoritve cikla uporabe materialov na svetovnem zemljevidu. To je vodilo v kritično razumevanje, kako materiali prečkajo različna območja in kulture skozi svoj življenjski krog. Učenci in učenke so skozi osebne odnose z materiali in globalnimi gibanji ozavestili ekološke realnosti v povezavi z družinskimi ekonomijami, zgodovino migracij in vsakodnevnimi praksami kot presečišče med osebnimi in kolektivnimi zgodovinami ter kulturami v razredu.

Poletna šola 2026

Spremljajte nas še naprej za več informacij o letošnji poletni šoli EXPECT_Art. Program nagovarja magistrske študente in študentke iz Evrope, ki si želijo raziskovati kulturno pismenost v izobraževanju, dekolonializacijo učnega načrta pri umetnostni vzgoji, izobraževanje skozi umetnost in uporabo umetnosti pri izobraževanju. Vas zanima, kaj vas čaka? Oglejte si utrinke iz naše prve poletne šole [tukaj](#).